

LEKCE 79: KNIHA IZAJÁŠ

Biblický text k lekci: vybrané úseky (verše níže)

Cíle lekce:

- dítě umí zařadit knihu Izajáš mezi prorocké knihy SZ (tzv. velké proroky)
- dítě jmenuje pravděpodobného autora knihy Izajáš
- dítě se pokusí charakterizovat hlavní poselství knihy (o čem kniha je)
- dítě se naučí alespoň jeden důležitý verš z knihy Izajáš (viz klíčové verše)
- dítě vnímá, že Bůh musí potrestat hříchy, ale miluje hříšníka a nabízí mu záchranu
- dítě popíše vlastními slovy, jak Izajáš představuje Spasitele (zejména dle kapitoly 53)
- dítě ví, že Kristova oběť na kříži, o které prorok psal, se naplnila, je dokonalá a platí i pro něj

Klíčové verše:

Izajáš 1,14-17: „Z duše nenávidím vaše novoluní a slavnosti, jsou mi jen na obtíž, jsem vyčerpán, když je musím snášet. Když rozprostíráte své dlaně, zakrývám si před vámi oči. Ať se modlíte sebevíc, neslyším. Vaše ruce jsou celé od krve. Omyjte se, očistěte se, odklidte mi své zlé skutky z očí, přestaňte páchat zlo. Učte se činit dobro. Hledejte právo, zakročte proti násilníku, dopomozte k právu sirotkovi, ujímejte se pře vdovy.“

Izajáš 1,18: „Pojďte, projednejme to spolu, praví Hospodin. I kdyby vaše hříchy byly jako šarlat, zbělají jako sníh, i kdyby byly rudé jako purpur, budou bílé jako vlna.“

Izajáš 7:14: „Sám Pán vám proto dá znamení: Hle, panna počne a porodí syna a dá mu jméno Immanuel, Bůh je s námi.“

Izajáš 9,1.5: Lid, který chodí v temnotách, uvidí velké světlo; nad těmi, kdo sídlí v zemi šeré smrti, zazáří světlo. Neboť se nám narodí dítě, bude nám dán syn, na jehož rameni spočine vláda a bude mu dáno jméno: „Divuplný rádce, Božský bohatýr, Otec věčnosti, Vládce pokoje.“

Izajáš 11,1-6: I vzejde proutek z pařezu Jišajova a výhonek z jeho kořenů vydá ovoce. Na něm spočine duch Hospodinův: duch moudrosti a rozumnosti, duch rady a bohatýrské síly, duch poznání a bázně Hospodinovy. Bázní Hospodinovou bude prodchnut. Nebude soudit podle toho, co vidí oči, nebude rozhodovat podle toho, co slyší uši, nýbrž bude soudit nuzné spravedlivě, o pokorných v zemi bude rozhodovat podle práva. Žezlem svých úst bude bít zemi, dechem svých rtů usmrtí svévolníka. Jeho bedra budou opásána spravedlností a jeho boky přepásá věrnost. Vlk bude pobývat s beránkem, levhart s kůzlem odpočívát. Tele a lvíče i žirny dobytek budou spolu a malý hoch je bude vodit.

Izajáš 25,8-9: „Panovník Hospodin provždy odstraní smrt a setře slzu z každé tváře, sejme potupu svého lidu z celé země; tak promluvil Hospodin. V onen den se bude říkat: „Hle, to je náš Bůh. V něho jsme skládali naději a on nás spasil. Je to Hospodin, v něhož jsme skládali naději, budeme jásat a radovat se, že nás spasil.“

Izajáš 30,18: „Hospodin vyčkává, chce se nad vámi smilovat, vyvýší se, slituje se nad vámi. Vždyť Hospodin je Bohem práva, blaze těm, kdo ho očekávají.“

Izajáš 34,2: „Hospodin je rozlícen na všechny pronárody, rozhořčen na všechny jejich zástupy. Zničí je jako klaté, vydá je na porážku.“

Izajáš 41,10: „Neboj se, vždyť já jsem s tebou, nerozhlížej se úzkostlivě, já jsem tvůj Bůh. Dodám ti odvahu, pomoci ti budu, budu tě podpírat pravici své spravedlnosti.“

Izajáš 43,1-2: „Nyní toto praví Hospodin, tvůj stvořitel, Jákože, tvůrce tvůj, Izraeli: „Neboj se, já jsem tě vykoupil, povolal jsem tě tvým jménem, jsi můj. Půjdeš-li přes vody, já budu s tebou, půjdeš-li přes řeky, nestrhne tě proud, půjdeš-li ohněm, nespálíš se, plamen tě nepopálí.“

Izaiáš 53,5-6: „On však byl proboden naším proviněním, našimi vinami trýzněn byl; pro naše blaho snášel potrestání – byli jsme uzdraveni jeho ranami! My všichni jsme jako ovce zabloudili, každý se na svou cestu obrátil, Hospodin ale uvalil na něj provinění nás všech.“

Izajáš 55,1-3: „Vzhůru! Všichni, kdo žízníte, poďte k vodám, i ten, kdo peníze nemá. Poďte, kupujte a jezte, poďte a kupujte bez peněz a bez placení víno a mléko! Proč utrácíte peníze, ale ne za chléb? A svůj výdělek za to, co nenasytí? Poslechněte mě a jezte, co je dobré, ať se vaše duše kochá tukem! Nakloňte ucho a poďte ke mně, slyšte a budete živi! Uzavřu s vámi smlouvu věčnou, obnovím milosrdenství věrně Davidovi prokázaná.“

Izajáš 55,7-8: „Svévolník ať opustí svou cestu, muž propadlý ničemností svoje úmysly; nechť se vrátí k Hospodinu, slituje se nad ním, k Bohu našemu, vždyť odpouští mnoho. Mé úmysly nejsou úmysly vaše a vaše cesty nejsou cesty moje, je výrok Hospodinův. Jako jsou nebesa vyšší než země, tak převyšují cesty mé cesty vaše a úmysly mé úmysly vaše.“

Izajáš 61,1: „Duch Panovníka Hospodina je nade mnou. Hospodin mě pomazal k tomu, abych nesl radostnou zvěst pokorným, poslal mě obvázat rány zkroušených srdcem, vyhlásit zajatcům svobodu a vězňům propuštění.“

Izajáš 65,25: „Vlk a beránek se budou spolu pást, lev jako dobytče bude slámu žrát, pokrmem hada bude prach. Už žádná zloba, už žádná záhuba nikde na celé mé svaté hoře, praví Hospodin.“

Biblická fakta:

Kniha Izajáš má 66. kapitol a co do počtu kapitol je druhou nejrozsáhlejší knihou po Žalmech.
Hlavní osnova knihy: 1. - 5. kapitola – proroctví proti Judsku a Jeruzalému – kritika formálních bohoslužeb a náboženství, jež vede k sociálnímu bezpráví 6. - 12. kapitola – povolání proroka a proroctví o Mesiáši – popis svého povolání a zaslíbení o Zachránci 13. - 23. kapitola – proroctví proti okolním národům žijícím v okolí Izraele (Babylón, Asýrie, Pelištea, Moáb, Damašek, Kúš, Egypt, Arábie, Týr) - popis soudu nad bezbožnými národy a jejich zničení 24. - 35. kapitola – vidění posledních časů (záchrana vykoupených, zkáza svévolníků), radostná zpráva o tom, že jednou Bůh „vyhraje“ nad zlem a jeho království bude napořád (věčně) upevněno 36. - 39. kapitola – historický popis kralování krále Chizkijáše a Asyrského vpádu (ohrožení Asyřany) 40. - 66. kapitola – poselství o Božím potěšení – přijde díky králi Kýrovi a Hospodinu vyvoleném (Mesiáši), dojde k obnově Jeruzaléma, nové nebe a nová země a) 40. - 48. kapitola – nepřátelská vojska Bůh posílá, aby dal Božimu lidu ponaučení b) 49. - 66. kapitola – popis zaslíbeného Mesiáše (Spasitele) a jeho poslání – nová naděje pro lid
Historicky spadá do období králů Uzijáše, Jótama, Achaza a Chizkijáše
první část knihy (kapitoly 1. - 39.) jsou o Božím soudu, druhá část (od 40. do 66. kapitoly) pak o Božím potěšení a zaslíbení záchrany a nového života – předně pro Izrael, který bude obnoven

Myšlenky k 79. lekci (aplikace):

- poselství knihy Izajáš – připravuje izraelský lid a pozdější čtenáře na přícházejícího Mesiáše a jeho dobu, proroctví, ve kterém křesťané poznávají Ježíše Krista
- poodhaluje Boží soud a záchranu: Bůh je „svatý, svatý, svatý“ (Izaiáš 6:3), a nemůže proto nechat nepotrestán žádný hřích – za hřích je trest (Římanům 6,23), ale darem Boží milosti, je

život v Kristu Ježíši – toto platí i pro nás, lid novozákonní

- Boží soud jako „spalující oheň“ (Izaiáš 1:31; 30:33) - jako oheň pálí plevel, tak Bůh musí zničit hřích a jeho původ svými soudy
- na druhou stranu kniha ukazuje, že Bůh je hlavně Bohem milosrdenství, milosti a slitování – záchrana skrze Mesiáše, který přijde (přišel) - člověk sám nemá na to, aby se zachránil
- Bůh přinese obnovení, odpuštění a uzdravení – přes všechny soudy a tresty je pravá Boží podstata zachránit člověka a je pro to schopen udělat vše, dokonce obětovat svého syna Ježíše Krista
- Iz 53 - popis utrpení Ježíše Krista za nás, které se o mnoho set let vyplnilo
- Svým utrpením splatil trest, který jsme si zasloužili my sami, a stal se tak pro nás konečnou a dokonalou obětí (v. 5; Židům 10:10). Přestože byl bez hříchu, Bůh na něj položil náš hřích, a my jsme se v Něm stali před Bohem spravedlivými (viz také 2. Korintským 5:21)
- kniha Izajáš také poukazuje na pokrytectví náboženství – mnoho lidí o sobě tvrdí, že věří v Krista, že jsou věřící, ale je to jen jakási fasáda, ve skutečnosti si žijí podle svého a náboženství je pro ně jen mrtvá tradice, kterou dokola opakují, to, co po lidech Bůh skutečně chce (milosrdenství, právo a věrnost), která se odráží ve vztahu k druhým lidem, nekonají – takový byl i národ izraelský, když k němu prorokoval Izajáš – je potřeba poslouchat Boha celým srdcem, nejen navenek¹

Souvislost s Novým zákonem: KRISTUS NÁS POSVĚCUJE – PŘIVÁDÍ K BOHU ZPĚT (Židům 10,8-14)

Biblický text: Předně říká: ‚Oběti ani dary, oběti zápalné ani oběti za hřích jsi nechtěl a nenašel jsi v nich zalíbení‘ – totiž v takových, jaké se obětují podle zákona. Potom však řekne: ‚Zde jsem, abych konal tvou vůli.‘ Tak ruší první, aby ustanovil druhé. Tou vůlí jsme posvěceni, neboť Ježíš Kristus jednou provždy obětoval své tělo. Každý kněz stojí a koná denně bohoslužbu, znovu a znovu přináší tytéž oběti, ale ty nikdy nemohou navždy zahladit hříchy. Kristus však přinesl za hříchy jedinou oběť, navěky usedl po pravici Boží a hledí vstříc tomu, ‚až mu budou nepřátelé dáni za podnož jeho trůnu‘. Tak jedinou obětí navždy přivedl k dokonalosti ty, které posvěcuje.

Kniha Izajáš popisuje budoucího Spasitele, Ježíše Krista asi nejvíce z knih Starého zákona. Poukazuje na to, že jedině Kristus je cestou do nebe. Jeho oběť je pravá a platí napořád. Kristus poprvé přišel na zemi jako služebník (konal Boží vůli), ponížil se mezi zločince, a dokonce zemřel za nás. Tímto nám nabízí (nejen lidu izraelskému) záchranu a nový život. Posvěcení znamená oddělení pro Boha, být jeho zvláštním lidem. Není to oddělení od lidí, ale od zlého způsobu života, který Boha dělá smutným a člověku ničí život. Izraelci se často od Boha odvraceli, obětování obětí jim nepomohlo, stalo se jen prázdnou tradicí, ale Izajáš jasně hlásá příchod Spasitele, který přinesl dokonalou oběť na náš hřích, abychom i my, i když nejsme Izraelci, mohli mít naději v nové nebe a novou zemi, abychom i my jednou mohli vidět moc a slávu Boží, jak o ní píše i kniha Izajáš na jejím konci.

Náměty pro činnosti s dětmi:

- 1. Držení rukou nahoře – motiv** zvedání rukou při bohoslužbách (Iz 1). Všichni natáhnou ruce před sebe do vodorovné polohy a budou držet (možnost na ně dát lehčí zátěž, např. zpěvník). Kdo vydrží nejdéle?
- 2. Rozliš předměty poslepu** – motiv slepého lidu (Iz 9). Úkolem je poznat co nejvíce předmětů za časový limit 30 s. Předměty (jako např. baterka, mince, kolíček na prádlo, víčko od PET lahve apod.) jsou v pytlíku.
- 3. Sfouknutí svíčky na největší vzdálenost** – motiv dechu Hospodinova soudu (Iz 11). Úkolem dítěte je sfouknout svíčku na co nejdélší vzdálenost. Svíčky dáme do dostatečné vzdálenosti a pak postupně přibližujeme po kouscích (cca po 5 cm). Vítěz je ten, kdo sfoukne svíčku z největší vzdálenosti.

¹ Zdroj k aplikacím pro inspiraci: <https://www.gotquestions.org/Cesky/kniha-izaias.html>

4. Překážková dráha – motiv chůze přes překážky (oheň vodu) - Iz 43. Uděláme např. ze židlí, stolů a jiných dostupných věcí překážkovou dráhu. Dítě má za úkol tuto dráhu projít s co nejmenším počtem doteků (dotek = popálení ohně apod.). Čas absolvování je až druhé kritérium.

5. Jezení chleba pita – motiv pozvání Hospodina k jezení chleba zadarmo (Iz 55). Dětem rozdáme stejné kousky pita chleba a jejich úkolem je kousek co nejdříve sníst.

6. Nové přírodní zákony – motiv nové země a nového nebe (Iz 65), kde si už zvířata nebudou ubližovat. Úkolem dětí je napsat vždy dvojici zvířat (např. lev a beránek), z nichž jeden je vždy predátor toho druhého. Časový limit dle situace 1–3 minuty.